

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Metody badań ilościowych i statystyka I

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Socjologia Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Socjologii Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2025/26 Kod zajęć 24SOCS.12P.15756.25 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy Blok zajęciowy Przedmioty podstawowe
Koordynator zajęć	Agnieszka Jeran	
Prowadzący zajęcia	Agnieszka Jeran, Piotr Cichocki	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia - Wykład: 45, Egzamin - Ćwiczenia: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 5

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Przekazanie wiedzy nt. specyfiki badań ilościowych w naukach społecznych.
C2	Przekazanie wiedzy nt. organizacji procesu badawczego realizowanego metodami ilościowymi.
C3	Uświadomienie zasad planowania procesu badawczego realizowanego metodami ilościowymi i konsekwencji podejmowanych decyzji.
C4	Wyrobiecie umiejętności aplikowania wiedzy o metodach, technikach i elementach procesu badawczego do konkretnych przypadków projektów badawczych.
C5	Wskazanie zasad i konieczności stosowania wiedzy statystycznej w planowaniu ilościowego procesu badawczego.
C6	Przekazanie wiedzy z zakresu podstawowych pojęć statystycznych w tym - opisowej analizy struktury zjawisk masowych, analizy dwuzmiennej i wnioskowania statystycznego
C7	Zbudowanie świadomości znaczenia właściwego doboru metod analizy statystycznej - uwzględniającego cechy posiadanych (gromadzonych) danych
C8	Rozwinięcie umiejętności planowania i prowadzenia badań oraz prowadzenia analiz statystycznych zgodnie z zasadami etyki.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	objaśnia specyfikę badań naukowych oraz w szczególności - podejścia ilościowego w naukach społecznych	SOC_K1_W02	Kolokwium pisemne, Test
W2	charakteryzuje poszczególne elementy procesu badawczego	SOC_K1_W02	Kolokwium pisemne, Test, Projekt
W3	charakteryzuje poszczególne metody i techniki prowadzenia badań ilościowych, ich zalety i wady	SOC_K1_W02	Kolokwium pisemne, Test, Projekt
W4	posiada wiedzę z zakresu statystyki opisowej, analiz dwuzmiennej oraz założeń i prowadzenia wnioskowania statystycznego.	SOC_K1_W02	Test, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	rozpoznaje poszczególne sposoby prowadzenia pomiaru w badaniach ilościowych	SOC_K1_U02, SOC_K1_U03	Kolokwium pisemne, Test, Projekt
U2	rozpoznaje poszczególne sposoby doboru próby oraz zasady określania jej minimalnej liczebności	SOC_K1_U02	Test, Projekt
U3	korzysta z nabytej wiedzy metodologicznej i statystycznej przy planowaniu procesu badawczego	SOC_K1_U02, SOC_K1_U03, SOC_K1_U06	Kolokwium pisemne, Projekt
U4	analizuje proces badawczy odnosząc się do poprawności metodologicznej oraz merytorycznej tj. z uwzględnia wiedzę naukową, wskazówki metodologiczne i statystyczne oraz dopasowanie procesu do konkretnego problemu badawczego	SOC_K1_U02, SOC_K1_U05, SOC_K1_U06	Projekt

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U5	rozumie zasady funkcjonowania i stosowania miar statystycznych uwzględniając poziom pomiaru i inne właściwości zgromadzonych danych	SOC_K1_U02, SOC_K1_U03, SOC_K1_U05, SOC_K1_U06	Kolokwium pisemne, Test, Projekt
U6	współpracuje w zespole opracowując elementy procesu badawczego	SOC_K1_U06	Projekt
Kompetencji społecznych – Student/ka:			
K1	planując badanie i analizy postępuje zgodnie z zasadami etyki badacza społecznego	SOC_K1_K01	Test, Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Podstawy teoretyczne i metodologiczne badań społecznych. Charakterystyka i specyfika badań ilościowych.	W1, W2, U1, U4	Wykład, Ćwiczenia
2.	Etapy procesu badawczego. Planowanie badania - konceptualizacja i operacjonalizacja. Zmienne i wskaźniki. Indeksy i skale. Trafność i rzetelność pomiaru.	W2, U1, U2, U3, U4, U5, U6, K1	Wykład, Ćwiczenia
3.	Metody, techniki i narzędzia badawcze. Ilościowe strategie w ramach metod wywiadu, obserwacji i eksperymentu.	W1, W2, W3, U1	Wykład
4.	Sondażowe narzędzia badawcze: wywiad, ankieta, kwestionariusz, klucz kodowy. Efekt ankietarski.	W3, U1, U4, U6, K1	Wykład, Ćwiczenia
5.	Obserwacja standaryzowana: rodzaje technik obserwacyjnych, arkusz obserwacji.	W3, U1, U4, U6, K1	Wykład, Ćwiczenia
6.	Pojęcie statystyki i jej funkcje (statystyka, metoda statystyczna, zbiorowość statystyczna). Rola statystyki w procesie badawczym, podstawowe zasady postępowania analitycznego. Pojęcie zmiennej i jej rodzaje (ilościowe – jakościowe, ciągłe – skokowe, zależne – niezależne, dychotomiczne – zdychotomizowane)	W4, U3, U4, U5	Wykład, Ćwiczenia
7.	Podstawowe procedury analityczne w statystyce i uwarunkowania ich doboru: poziom pomiaru, reprezentatywność. Statystyka opisowa, analiza współzależności i wnioskowanie statystyczne (testowanie hipotez).	W4, U5	Wykład
8.	Metoda reprezentacyjna - pojęcie populacji generalnej i próby, schematy doboru próby w tym schematy losowe, minimalna liczebność próby.	W3, W4, U2, U3, U4, U5, U6	Wykład, Ćwiczenia
9.	Prowadzenie badań, analiza danych i raportowanie - wymogi merytoryczne i etyczne.	W1, W3, W4, U3, U4, U5, K1	Wykład, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Dyskusja
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda projektu, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Podstawę oceny stanowią wyniki testu obejmującego pytania zamknięte (30 pytań jednokrotnego wyboru, po 1 punkcie za poprawną odpowiedź) oraz pytania problemowe (otwarte, 5 pytań, po 4 punkty za poprawną odpowiedź). Ocena końcowa: • bardzo dobry (bdb; 5,0): 45-50 punktów • dobry plus (+db; 4,5): 40-44 punktów • dobry (db; 4,0): 35-39 punktów • dostateczny plus (+dst; 3,5): 30-34 punktów • dostateczny (dst; 3,0): 25-29 punktów • niedostateczny (ndst; 2,0): poniżej 25 punktów
Ćwiczenia	Ocena końcowa jest średnią z oceny z kolokwium pisemnego oraz projektu grupowego. Do uzyskania pozytywnej oceny końcowej konieczne są pozytywne oceny każdej ze składowych. Do pisemnego kolokwium zaliczeniowego dopuszczone są osoby studiujące, które były obecne na wszystkich zajęciach (brak nieobecności nieusprawiedliwionych) lub ewentualne nieobecności nieusprawiedliwione (nie więcej niż dwie) uzupełniły samodzielnie opracowując omawiany materiał i wykonując zadania z danych ćwiczeń (wymagane jest przesłanie opracowania we wskazanym przez osobę prowadzącą terminie i formie). Na zajęcia obowiązuje znajomość lektur, która w razie potrzeby będzie weryfikowana wejściówkami. Pisemne kolokwium zaliczeniowe obejmuje całość literatury omawianej na zajęciach, wykazanej w szczegółowym spisie i przekazywanej osobom studiującym, jak również szereg ćwiczeń praktycznych, które sprawdzą umiejętności radzenia sobie z konstrukcją narzędzi badawczych. Kolokwium pisemne zawiera pytania otwarte i zamknięte (18 punktów max) • bardzo dobry (bdb; 5,0): 17 - 18 punktów • dobry plus (+db; 4,5): 16 - 15 punktów • dobry (db; 4,0): 13 - 14 punktów • dostateczny plus (+dst; 3,5): 11 - 12 punktów • dostateczny (dst; 3,0): 10 punktów • niedostateczny (ndst; 2,0): poniżej 10 punktów Projekt grupowy (realizowany w małych grupach, do 5 osób). Za projekt można uzyskać do 18 punktów. Planowane badanie musi być zgodne z wymogami etyki badawczej (projekty badań nieetycznych uzyskują 0 punktów). W projekcie należy: • omówić założenia (decyzje w zakresie konceptualizacji) badania i ich konsekwencje dla przeprowadzonego badania (o tematyce wyznaczonej przez osobę prowadzącą) - do 6 punktów • zaproponować narzędzie (lub uzgodniony fragment narzędzia) do badania ilościowego (kwestionariusz lub schemat obserwacji) - do 6 punktów • scharakteryzować utworzone zmienne pod kątem poziomu pomiaru i możliwości tworzenia indeksów- do 4 punktów Punkty przekładają się na oceny: • bardzo dobry (bdb; 5,0): 15 - 16 punktów • dobry plus (+db; 4,5): 13 - 14 punktów • dobry (db; 4,0): 11 - 12 punktów • dostateczny plus (+dst; 3,5): 9 - 10 punktów • dostateczny (dst; 3,0): 8 punktów • niedostateczny (ndst; 2,0): poniżej 8 punktów

Literatura

Obowiązkowa

1. Creswell, J.W., Projektowanie badań naukowych. Metody jakościowe, ilościowe i mieszane, Kraków 2013
2. Józefacka N.M., Kołek M.F., Arciszewska-Leszczuk A., Metodologia i statystyka. Przewodnik naukowego turysty, WN PWN, Warszawa 2023
3. Babbie E., Badania społeczne w praktyce, Warszawa PWN, 2024.
4. Babiński, G., "Etap procesu badawczego" w: "Wybrane zagadnienia z metodologii socjologicznych badań empirycznych", Kraków 1980
5. Nawojczyk M., Przewodnik po statystyce dla socjologów, SPSS Polska, Kraków 2002
6. Biecek, P., Odkrywać! Ujawniać! Objaśniać! Zbiór esejów o sztuce prezentowania danych, Warszawa 2016
7. Sztumski, J., Wstęp do metod socjologii empirycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018
8. Mayntz, R., Holm, K. and Hübner, P., Wprowadzenie do metod socjologii empirycznej, Warszawa 1985
9. Sobczyk M., Statystyka, PWN, Warszawa 2002 i późniejsze wznowienia
10. Francuz P., Mackiewicz R., Liczby nie wiedzą skąd pochodzą. Przewodnik po metodologii i statystyce, KUL, Lublin 2007
11. Wybrane raporty badawcze, dokumentacja wybranych badań (np. ESS, HDI)
12. Kodeks etyki socjologia PTS i inne opracowania dotyczące etycznych aspektów projektowania, realizowania i opracowywania wyników badań
13. Inne teksty wskazywane przez osobę prowadzącą (udostępniane jako lektura obowiązkowa).
14. Łebkowska A., Lutoszański M.J., Protasiuk M., (red.) Badanie rynku. Jak zrozumieć konsumenta?, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2021.

Dodatkowa

1. Nowak, S., Metodologia badań społecznych, Warszawa 2007
2. Sztabiński, P.B., Sawiński, Z., Sztabiński, F. (red.), Fieldwork jest sztuką, Warszawa 2005
3. Zieliński T., Jak pokochać statystykę czyli STATISTICA do poduszki, Wydawnictwo StatSoftPolska, Kraków 1999
4. Szwed R., Metody statystyczne w naukach społecznych. Elementy teorii i zadania, Wyd. KUL, Lublin 2008
5. Strony poświęcone procedurom statystycznym (np. <https://predictivesolutions.pl/2/blog>)

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	45
Ćwiczenia	30
Przygotowanie do egzaminu	20
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie do zaliczenia	15
Przygotowanie projektu	20
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 150
Liczba punktów ECTS	ECTS 5

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
SOC_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wyszukiwania i krytycznego wykorzystywania (w tym analizowania, syntetyzowania i komunikowania) informacji na temat zjawisk społecznych, w tym wyników badań własnych
SOC_K1_U02	Absolwent/ka potrafi zaplanować i zrealizować badanie socjologiczne przy użyciu ilościowych i jakościowych metod i technik badań, a także zastosować normy etyczne w praktyce badawczej
SOC_K1_U03	Absolwent/ka potrafi przygotowywać prace i wystąpienia w języku polskim, służące komunikacji naukowej i pozostające w zgodzie z jej regułami
SOC_K1_U05	Absolwent/ka potrafi zaplanować i realizować podnoszenie swoich kompetencji socjologicznych korzystając z możliwości edukacji formalnej, pozaformalnej i nieformalnej
SOC_K1_U06	Absolwent/ka potrafi planować, realizować i monitorować własną pracę oraz podejmować i realizować różnorodne role w zespołach
SOC_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody i techniki badań socjologicznych oraz w zaawansowanym stopniu czynniki decydujące o ich właściwym doborze przy rozwiązywaniu problemów badawczych